دوای نەوشیروان مستەفا گۆڕان بەرەو کوێ؟ ... نەوزاد جەمال

هەموو بیرۆکەیەک(ئایدیا) بەرەو ناکۆت-رهایی- درێژبووەوە، دەبێتە دژی خۆی. هیگڵ....

ڕەنگە ئەم وتەیەی "هیگڵ" بۆ بیرکردنەوەی گۆڕانکاریخوازیی گۆڕان راستبێت. بەلای کەمەوە، ڕەفتارەکانی تائێستە ئەوەی لێدەخوێنرێتەوە. هەروەک لە دوو وتاری پێشووتردا 'ڕەخنەکردنی گۆڕان' و 'مردنی نەوشیروان' بەلێکدانەوەو هەڵسەنگاندنی ئێستەی گۆڕان دەستمپێکرد. پاش ڕەوینەی خەمی لەدەستدانی سەرکردەکەیی و مقەمقەی جێگرەوەو دواتر سەرهەڵدانی تەنگەژەی میراتگری سیاسی و مادی، وردەوردە راستیتر دەردەکەوێت. لێرەدا هەندێک لەوانە تاوتوێدەکەم.

-گۆڕان خۆشی پێنەگۆڕا

کەسەرنجی سەرەتای دروستبوونی ئەم بزوتنەوەیە دەدەم، مانقێستی خۆڕاگەیاندنەکەی لەکەرنەڤاڵێکی سیاسی دەچێت کە مزگێنی ڕۆژێکی روناک بەشەقامی کوردی دەبەخشێت. بەمەش خۆی وەک مۆمێک لەتاریکستانی سیاسەتدا هەڵکردو بەدیدێکی یۆتۆپیانە بۆ گۆڕانکاری، دەستکاریکردنی داشی دامەی دەسەڵات و هێزی لەهەرێمداکرد. لەڕێگەی بنەمای جیاوازی و خۆجیاکردنەوە لەکۆی هێزەسیاسییەکانیتر کەوتەگەڕ. داتاشینی وشەو دۆزینەوەی زاراوەی ناباو بۆ پۆست و پێگەو پلەدارەکانی بزوتنەوەو پەیکەرەی حزبی کە جۆرێک لەچەمکسازی و پەیامیک کەگۆرانکاری لەچەمک و زمانی گوتاری سیاسییەوە دەستپێدەکات. تا ئێرەش ئاساییە، بەڵام کە کتێبی 'ئێمەو ئەوانیتر' دەخوێنمەوە دەزانم نەوشیروان لەمێژەوە ئەقڵی ڕەوتێکی گۆڕانکاری خوازبووە چ لەناو یەکێتی و پێشتریش کۆمەڵەدا.

بەڵام، ئەو دروشم و ئامانجە لەناوخۆی بزوتنەوەکەدا رووینەدا. بزوتنەوەکە ڕێخۆشکەربوو بۆ سەرهەڵدانی کۆمەڵێک موهەریجی سیاسی بەقۆزتنەوەی هەلومەرجی ناڕوونی کوردستان. هەر لەو کتێبەدا ل(٧) نەوشیروان ئەپرسێت: ئەوە ئەندامانی بەڕێزی پارلەمانی کوردستان! لەبەردەم پرسیارێکی مێژوویدان؛ لەخەمی کێدان جگەلەخۆتان؟ بۆچی کەدەنەسەر خواستە تایبەتەکانی خۆتان(ئیمتیازاتەکان) بیرتان ڕۆشن

و چاوتان تیژو زمانتان پاراوە، کەچی لەئاست خواستەکانی خەڵکدا…!

گۆڕانکاری وەک لەبەرکردن و داکەندنی جلوبەرگێک نییە کە بەئانوساتێک بکرێت. بەڵام، رێکخراوێکی سیاسی لەسەرەتای دامەزراندنیەوە، نوقڵانەی گۆڕینی سیستم و ئەقڵیەتی سیاسی و حزبی و دەسەڵاتی سیاسی لێدەدات. بەلانی کەمەوە، چاوەڕێی ئەوەی لێدەکرێت خۆی ب□ پلەی یەکەم گۆڕانکاری لەخۆیدا کرد بێت. هەرچی گرێیی سیاسی و دەروونی و پاشماوەی کۆمەڵایەتییە رەتکرد بێت. ئاخر، بۆئەوەی گۆرانکاری لەدەوروبەرو ژینگەی خۆتدا بکەیت، پێوستە گۆرانکاری بەسەر تێگەیشتن و روانگەی خۆتدا هاتبێت، دەنا هیچ نایەتە گۆڕێ.

رکاربەری پارتی

لەکوردستان دیاردەیەک دروستبووە کە نەک هەر حزبەکان دەیقۆزنەوە، کەسێتیە سیاسی و جەماوەری و تەنانەت نوسەرورۆژنامەنووسەکانیش بەکاریدد□هێنن: پارتی وەک ئەهریمەنێکیی سیاسی و ل□قیاتانەکەی هۆبز باشترین دەستکەلایە کە خۆتی پێهەڵبسێنیتەوە. بۆئەوەی دەنگۆی سیاسی و جەماوەریت هەبێت، لە پارتی بدە. ئیتر بەئازاو بوێر دەناسرێت. ئەوانەی بەم لۆجیکە بیردەکەنەوە، لەناخەوە شایەتمانیان بە هێزو قەبارەی ئەم حزبە هێناوە. ئیدی، بۆئەوەی خۆت بسەلمێنیت، نەفرەت لەشەیتان بکە.

بەڵام. ئەمە بەڵگەشە لەسەرئەوەی پارتەکانیتر بەرکارن نەک بکەر، پارتی سروشت و پێکهاتەو باکگراوندی هەرچی بێت، ئاراستەکەرو گەمەکاری سەرەکی گۆڕەپانی سیاسییەکەیە. پەرلەمانی پەکخست، ئامادیی کاراکردنەو بەفڕێدانی کارتەکانیتر تا دواجار کۆمەڵ و گۆڕان خۆیان پاشەکشەیان کرد. گۆڕان یا کۆمەڵ و یەکیتش کە هێزێکی بچووک نیە، چیتر بکەرگەلێک نین ل□ب□واری سیاسەتو بڕیارەسەختەکاندا، بەڵکو سەرەڕای ململانێکان شوێنکەوتووکارن. بەشێکی زۆری هێزی پارتی، دەگەڕێتەوە بۆ لاوازی و کەمدەستی رکابەرەکانی. پارتی هەر لەسیاسەتی هاوپەیمانێتییەوە کە هاوشانەسیاسیەکە-یەکێتی- خستۆتە پاوانی خۆیەوە، بەردەوام کارتەکانی هەڵدەدات. لایەنا کنیتر بێئەوەی هەڵویست وەرگرتن بەناوی کۆبوونەوە خۆیان دەدزنەوە.

هەڵبەت، ئەوانیش بەجۆرێک لەپارتی، ‘گەمەی کات’ فێربوون. بەڵام هەمیشە بەترس و دوودڵییەوە دەستی پارتی دەخۆیننەوەو خۆیان لەبڕیاری پ□□ویست دەکشێننەوە. گۆر□ پانەکەش بۆ پارتی تەختە، تاوەک

هێزێکی سیاسی سەرەکی نەک تەنها بەهۆی زیرخانە مرۆیی و ئابوریەکەیەوە، بەڵکو وەک بکەرێکی کاراو تەنها هێزیکە لە هەرێم و چالاکتر لەئاستی دەرەوەدا سیاسەت ئاڕاستەبکات و بجوڵێنێت و بیوەستێنێت. ئەم پێگەیە بۆ پارتی، هەم دەستکەوت و هەم قۆستنەوەی لاوازی ئەوانیترە کە بەویستی خۆی نەخشەی سیاسی هەرێم دادەڕێژێتەوەو کەڵکەڵەی رێبەرێتی خواست و ویستی گشتی هەرێمی لابەهێزد بێت. لە بەرئەوەشی کە هێزەکە دەزانێت چیدەوێت و ژینگەی ناوخۆیی و دەرەکییەکە باش دەناسێت. بە پێچەوانەی وێنەباوەکە-ستەریۆتایپەکە- پێکهاتەیەکی خێڵەکییە. ئیتر تەنها ئەو سترەکتورێکی-بونیاد- بنەماڵەیی نییە، بەڵکو لە بەرئەوەی سترەکتوری کۆمەڵگەی باشتر ناسیوەو دواجار حزبەکانیتریش چاوی لێدەکەنەوە!

پایدەزی سیاسی

گۆڕان دەستکەوتی گەورە لەپەرلەماندا دەبینێتەوە، پێی ئەستەمە بەنموونە دەوڵەتی کوردستانی هەبێت، لەکاتیکدا ئەوە بەئەستەم نازانیت چۆن دەکرێت لەم ساتەدا کە ژێرخانی سیاسی و کولتوری ئێراق لە ستەمکاری دەروونییەدایە، سیستم لەرووی دیموکراسییەوە ببێتە پاریس و سویسراو کەنەدا؟ ئەم جۆرە بیرکردنەوەو هەڵوێستە ژێدەری دۆخێکی ناوخۆیی گۆڕانە کە بەرەو حزبێکی خۆپارێزیی دەڕوات. هەڵبژاردنی خانەی راپەڕاندن ژێدەرێکی ئاشکرای گرتنەبەری سیاسەتی خۆپارێزییەو کشانەوە لە رووداو پرسەکان لەپێناو لەدەستنەدانی بنکەی جەماوەرییدا.

گۆران گرەو لەسەر هەڵبژاردنەکان دەکات. بەئەوەش دەیەوێت بنکەجەماوەرییەکی لەدەستنەدات و نەکەوێتە نێو ئەجێندەی پارتییەوە. بەڵام، مەرجی کاراکردنەوەی پەرلەمانی کارتی سوتاوە. چونکە پارتی ئامادەیی نیشاندا ئەگەر لەحسابی دواخستنی ریفراندۆم نەبێت. سروشتی دیاری گۆڕان لەوەدایە کەهەر لەقاڵبی بزاڤێکی ناڕەزایەتیدا ماوەتەوە. ناتوانیت دیلی-پێکهاتنی- سیاسی نوێ بکات، لەکاتێکدا ئەوەی ئەو ویستی لەپەرلەمان درێژنەکردنەوەی کورسی سەرۆکی هەریم بۆی چووسەرو لەکەوتەکێشی قبوڵکرد. بەڵام، ئێستە دووساڵ لەمەوبەرنییەو چەند مانگی داهاتوتریش نییە. ئاڵوگۆڕی هێزو هاتنی رووداو پرسی مەترسیداریتر بەڕێوە کەرەنگە ببنەهۆی لەباربردنی هەڵبژاردنی ئەمساڵ. بەڵام دیارە، گۆڕان هەڵبژاردنی کونجی خۆی پێباشترە وەکئەوەی کارا بێت لەهەندێک بڕیاری سیاسی ناڕووندا. بەڵام، پێگەی خۆی لەدەستدەدات و سەنگی سیاسی لەناو هێزەکانی کوردستاندا نامێنێت.

بە نموونە پرسی ریفراندۆم و سەربەخۆیی چەند قەناخێکی لەراوبەچوونی خەڵکیدا بەی. لەپاش پێکخستنی پەرلەمان، سیناریۆی جیاواز بۆ تێپەڕاندنی دۆخەکە لەئارادابووە. هەرکاتێکیش پرسی سەربەخۆیی و دەوڵەت باسکرابێت، یەکسەر بابەتی سەربەخۆیی شارو پارێزگایەک زەقکراوەتەوە. سەربەخۆیی هەرێمێک لەناو هەرێمدا بەرەتەچوو زانراوە، بەڵام سەربەخۆیی کەی هەرێمێکە بەناواقیعی. گوێبیستی ئەوەشبووین کە سەربەخۆیی و ریفرێندۆم، تەنها دروشم و تاکتیکە لەبەرامبەر بەغداو شاردنەوەی پرسەکانی ناخۆییە لەبەردەم رای گشتییدا. ئێستە کە پێدەچێت بکرێت، هەڵمەتی لێدان لەپرۆسەکە گەرمە! کاتێک کاراکردنەوە/ ئاساییکردنەوەی پەرلەمان، مەرجی گفتوگۆی لایەنەکان بوو، بەڵام لەبەرئەوەی کات تێپەڕی، پرسیتریش هاتەئاراوە.

وترا پەرلەمان کاراکریتەوە، دواتر کرا بەئاساییکردنەوە. پاشان وترا دەبێت بەمەرج بێت. ماوەیەک وترا گەڕانەوە بۆ پەرلەمان رزگارکردنی پارتییە لەو گێژاوانەی تێیکەوتووە. دیارە کە پێشتر پشتیوانی لە ریفراندۆم بەندکراوبوو بە ئاساییکردنەوەی پەرلەمان. ئێستا داوای دواخستی ریفراندۆم دەکرێت، چونکە ئەجێندەی تورکیاو کوردستان دەکریتە قوبرس. ئینجا بەهانەی وادەکە کرایە کارتێک کە بە ریفراندۆم لەبارنییە. دواتر، شتێکیتر خرایە سەرقەوانەکە، ئەگەر بوو لەگەڵیدان و پشتگیری دەکەین.
تادێت رووداوو پرسە هەستیارەکان دەبنە تەڵەزگەو بۆ دەستسوتان دەرچوون لێیان ئاسان نییە. خۆقەتیسکردن لەهاوپەیمانیەتی یەکێتی دەرچەی رزگاربوونی کەمکردۆتەوەو جوغزێکی تەسکی بۆ مانەرو دیەیی سیاسی نوێ هێشتۆتەوە. کات لەسیاسەتدا هەم کارتی فشارو دەستکەوت بەدەستهێنانە، بەڵام ساتێکیش شمشێرێکی ملپەڕێن لەدەستدانە. ناکرێت لەسیاسەتی هیچ حزبێکدا هەڵوێستی زمانی ببێتە وەڵام و جێگرەوەی بڕیاری کاریگەر لەمەیدانی سیاسەتدا.